

КАФЕДРА ОПЕРНО-СИМФОНІЧНОГО ДИРИГУВАННЯ

ОРКЕСТРОВИЙ КЛАС (СИМФОНІЧНИЙ ОРКЕСТР)

Освітній ступінь

бакалавр

Курс	2-4
Семестр	3-8

Спеціальність

025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма

«Скрипка», «Оркестрові струнні інструменти: альт, віолончель», «Оркестрові струнні інструменти: контрабас, арфа»; «Оркестрові духові та ударні інструменти: Флейта, Гобой, Кларнет, Фагот, Саксофон, Валторна, Труба, Тромбон, Туба, Ударні інструменти»

Статус

обов'язкова

ECTS	35
Годин	1050
Практичні заняття	600
Самостійна робота	450

Форма контролю

заліки

Інформація про викладачів

ПІБ	Інаїшвілі І. Д. викладач кафедри оперно-симфонічного диригування Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського Кушнір Антон Ярославович, доцент, кандидат мистецтвознавства
Профіль викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=9UtGdBwAAAAJ
e-mail	kushnirantonflute@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Мета та завдання курсу. Отримання навичок гри в симфонічному оркестрі студентами освітнього ступеня «**Бакалавр**» є вкрай важливою, необхідною складовою їх професійного становлення.

Метою даного курсу є спрямування творчих пошуків та зусиль молодих музикантів:

- на закріплення, систематизацію фундаментальних фахових знань отриманих при вивченні спеціальних дисциплін;
- на практичну реалізацію теорії виконавської майстерності;
- на набуття практичного досвіду використання цих знань у процесі концертного виконання у складі симфонічного оркестру;
- на формування цілісності психофізіологічних засобів виконавської майстерності;

- на виховання колективної творчої свідомості та особистої відповідальності за досягнення найголовнішої мети виконавської діяльності, яка полягає у справі **збереження та розповсюдження здобутків національної та світової музичної культури**.

Необхідне створення відповідних творчих умов для розширення, поглиблення та розвитку набутих знань і досвіду у наступних видах професійної діяльності:

- виконавська – здійснення цілісного процесу, спрямованого на забезпечення належного стану виконавського апарату; підготовку та удосконалення оркестрового репертуару; організацію репетиційної та публічної концертної діяльності з урахуванням умов концертного залу або студії звукозапису;

- культурно-просвітницька – створення у сфері власної та колективної виконавської діяльності єдиного інформаційного простору, що забезпечує формування і розвиток естетичних потреб і смаків усіх соціальних і вікових верств населення.

Поряд із практичною підготовкою оркестрових музикантів до творчої діяльності у складі виконавського колективу в задачі курсу входять:

- виховання прагнення до професійної самореалізації та вдосконалення;
- сприяння всебічному гармонійному розвитку творчої особистості;
- виховання професійної відповідальності, свідомої сценічної дисципліни;
- виховання творчої волі;
- усвідомлення особистої та спільної творчої мети;
- формування широкого музичного кругозору, художнього смаку, відчуття епохи та стилю.

Основними завданнями є:

ознайомлення та пристосування до специфіки виконавської оркестрової роботи;

- виховання звукової культури виконавця;
- оволодіння в оркестровим концертним репертуаром, що включає в себе твори різноманітних епох, стилів та жанрів;
- виховання слухового самоконтролю та особистої творчої відповідальності;
- всебічний гармонійний розвиток виконавського апарату та засобів виконавської виразовості;
- вироблення аналітичних навичок, які ґрунтуються на аналізі виступів, опрацювання аудіо та відео записів, тощо;
- виховання артистичної культури;
- цілеспрямоване вивчення спеціальної літератури, присвяченої проблемам симфонічного оркестрового виконавства.

Студент повинен засвоїти і **знати:**

- основи теорії та методології інтерпретації оркестрових творів;
- сольфеджіо, теорію та історію музики, гармонію, аналіз музичних форм;
- методи роботи над творами різних жанрів та стилів;
- психологію оркестрової виконавської діяльності;
- норми професійного етикету та артистичної культури;
- історію оркестрового симфонічного виконавства.

Студент повинен **вміти:**

- набувати та вдосконалювати навички виступів у різноманітних концертних залах, у студії звукозапису;

узагальнювати та використовувати у оркестровій роботі знання та навички, набуті у класах спеціальності, ансамблю, на заняттях музично-теоретичного циклу при вирішенні конкретних виконавських задач і втілення їх на практиці у репетиційних та концертних умовах;

По завершенні кожного семестру студенти складають диференційований залік.

Для ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та її специфіки, засвоєння матеріалу використовується електронна пошта (e-mail), FB-месенджер, Viber, Googl meet, Zoom, а також навчальна платформа MOODLE.

Під час навчання та для взаємодії зі студентами використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні та мережеві технології для вирішення навчальних завдань тощо.

Перелік тем

- Тема 1. Теоретичні засади симфонічного виконавства;
- Тема 2. Специфіка практичного застосування виконавських навичок;
- Тема 3. Професійний етикет оркестрового музиканта;
- Тема 4. Дослідження репертуару для симфонічного оркестру;
- Тема 5. Специфіка проведення групових репетицій;
- Тема 6. Вивчення класичного оркестрового репертуару;
- Тема 7. Вивчення оркестрового репертуару епохи Романтизму
- Тема 8. Українська симфонічна музика;
- Тема 9. Сучасний симфонічний репертуар;
- Тема 10. Тенденції розвитку симфонічного виконавства сьогодення.

Форми та технології навчання

Базова форма навчання визначена навчальним планом (очна, денна).

В сьогочасних реаліях пандемії в освітньому процесі запроваджена змішана форма навчання як синтез онлайн та офлайн форм. На даний момент дисципліна викладається з використанням засобів дистанційного зв'язку.

Заняття, дискусії, медіапрезентації проводяться з використанням інформаційно-комунікативних технологій.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу.

Методи контролю

Підсумковими формами контролю з дисципліни є заліки. Види контролю: контрольні уроки (3-8 семестри), перевірка самостійної роботи (3-8 семестри), заліки: 3-8 семестри.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях	10
2.	Презентація досліджень за обраною тематикою	10
3.	Відвідування занять	20
4.	Підсумкова контрольна (модульна) робота	20
5.	Залік	40
6.	Всього	100

Критерії оцінювання

Критеріями оцінювання роботи студентів з дисципліни „Оркестровий клас (Симфонічний оркестр)” є:

- якість виконання оркестрових партій;
- участь у концертних, просвітницьких та культурно-виховних заходах;
- розуміння специфіки стилів і знання процесу роботи над ними;
- володіння засобами виконавської музичної виразовості та їх використання у оркестровій роботі;
- різноманіття емоційно-яскравих тематичних характеристик, артистизм, естрадна переконливість;
- психологічна витривалість на сцені, здатність керувати психофізичними процесами, пов'язаними з публічними виступами;
- вміння аналізувати акустичні особливості концертного приміщення.

90-100-А (відмінно) – відповідає високій виконавській активності, яскравій грі із якісною реалізацією всіх технологічних компонентів виконавської майстерності;

82-89-В (добре) – відповідає якісному виступу, але з наявністю незначних недоліків;

74-81-С (добре) – відповідає впевненому виступу, але з наявністю певних вад;

64-73-Д (задовільно) – наявність значних недоліків у грі виконавця;

60-63-Е (задовільно) – наявність значних вад у грі виконавця;

35-59-ФХ (незадовільно) – рівень виконання не відповідає вимогам НМАУ.

Інклюзивне навчання

Передбачене викладання навчальної дисципліни для студентів з особливими освітніми потребами.

Навчання іноземною мовою (за потреби)

За потреби навчальна дисципліна може викладатися англійською мовою. За бажанням студентів допускається вивчення матеріалу за допомогою англійськомовних онлайн-курсів за тематикою, яка відповідає тематиці конкретних занять.

Неформальна освіта

Впродовж вивчення навчальної дисципліни передбачається участь студентів у концертних, просвітницьких та культурно-виховних заходах, майстер класах, відвідування культурно-мистецьких проєктів, театрів, мистецьких експозицій та виставок, музичних фестивалів, конкурсів тощо.

Рекомендована література

1. Абрамова Н. Целостность и управление. – М.: Музыка, 1974
2. Анисимов А.М. Дирижер-хормейстер. –Л.: Музыка, 1976
3. Асафьев Б. Музыкальная форма как процесс. Кн.1-2. – М.: Музыка, 1930. – Л.: Музыка, 1947
4. Безбородова Л.А. Дирижирование. –М.: Просвещение, 1985
5. Берков В. Гармония и музыкальная форма. – М.: Сов.композитор, 1962
6. Бочкарев Л. Психологические основы музыкального обучения. -К.: Музыка, 1979
7. Браудо И. Артикуляция /О произнесении мелодии. – Л.: Музыка, 1973
8. Брудный Ф. О проблеме коммуникации. –М., 1975
9. Бураго С.Б. Музыка поэтической речи. –К.: Дніпро, 1986
- 10.Бялик М. Евгений Мравинский. –М.: Музыка, 1977
- 11.Вальтер Б. О музыке и музицировании. В сб.: Исполнительское искусство зарубежных стран, вып. 1. -М.: Музыка, 1962
- 12.Ванслов В. Об отражении действительности в музыке. –М.: Музыка, 1953
- 13.Венедиктов Л.М. Академик оперного мистецтва (Про діяльність В.С.Тольби) // Виконавські школи вищих навчальних закладів України: Зб. Ст.. – К.: Київська держ. консерваторія імені П.І.Чайковського, 1990
- 14.Вірановський Г. Музично-теоретичні системи. –К.: Музична Україна,1978
- 15.Вуд Г.О. О дирижировании. –М.: Музгиз, 1957

16. Гарбузов Н. Внутризонный интонационный слух и методы его развития. – М.: Музыка, 1951
17. Гарбузов Н. Зонная природа тембрового слуха. – М.: Музыка, 1956
18. Гинсбург Л. Избранное. Дирижеры и оркестры: Вопросы теории и практики дирижирования. – М.: Музыка, 1981
19. Голованов Н. Литературное наследие. Переписка. Воспоминания. М.: Музыка, 1982
20. Гольцман А.М. Проблемы традиций и новаторства в современной музыке. – М.: Советский композитор, 1982
21. Григорьев Л., Платек Я. Современные дирижеры. – М.: Советский композитор, 1969
22. Грошева Е. Н.С. Голованов: Литературное наследие. Переписка. Воспоминания современников. – М.: Советский композитор, 1982
23. Губенко Е.Г. Проблемы художественной интерпретации: Философский анализ. – Новосибирск: Наука, 1982
24. Гулеско І.І. «Реквієм» Моцарта (До проблеми відродження старовинних жанрів): Навчальний посібник. – Харків, 1998
25. Гунке И. Учение о мелодии / Полное руководство к сочинению музыки. – СПб, 1863
26. Ержемский Г. Структура общения дирижера. – Краснодар, 1975
27. Ержемский Г. Психология творчества. – М.: Музыка, 1987
28. Ержемский Г. Психология дирижирования. – М.: Музыка, 1988
29. Ержемский Г. Закономерности и парадоксы дирижирования. Психология. Теория. Практика. – Санкт-Петербург, 1993
30. Ержемский Г. О строении деятельности дирижера. – М.: АПН, 1997
31. Живов В. О выразительности дирижерского жеста: методика, опыт. – М.: Профиздат, 1977
32. Завадинський Д. Вибір тактових схем // Питання диригентської майстерності. – К.: Музична Україна, 1980
33. Иванов-Радкевич А.П. О воспитании дирижера. – М.: Музыка, 1973
34. Иконник В.М. Культура інтонації. – К.: Рукопис, 1969.
35. Ильин В. Искусство миллионов. – Л.: Музыка, 1967.
36. Історія української музики: в 6 т. – К.: Наукова думка, 1989 – т. 1-2; 1990 – т.3; 1992 – т.4
37. Калашников Ю.С. Эстетический идеал К.С.Станиславского. – М.: Наука, 1965
38. Кан Э. Элементы дирижирования. – Л.: Музыка, 1980
39. Канерштейн М.М. Вопросы дирижирования. – М.: Музыка, 1965
40. Канерштейн М. Про методику навчання диригентів // Питання диригентської майстерності. – К.: Музична Україна, 1980
41. Колеса М. Основы техники дирижирования. – К.: Держвид., 1960
42. Колеса М. Навчання студента-диригента в класі по спеціальності //
43. Українська музика. – К.: Музична Україна, 1972
44. Кондрашин К. Мир дирижера. Технология вдохновения. – Л.: Музыка, 1976.
45. Корихалова Н. Интерпретация музыки. – Л., 1979
46. Кофман Р. Виховання диригента: Психологічні особливості. – К.: Музична Україна, 1986.
47. Кремлев Ю. Вопросы музыкальной эстетики. – М., 1953
48. Мазель Л. О мелодии. – М.: Музыка, 1952
49. Мазель Л., Цуккерман В. Анализ музыкальных произведений. – М.: Музыка, 1967
50. Малько Н. Основы техники дирижирования. – М.: Музыка, 1965
51. Маркевич И. Искусство дирижирования в наше время // Исполнительское искусство зарубежных стран. – Вып. 5. – М.: Музыка, 1970
52. Медушевский В. О закономерностях и средствах художественного воздействия музыки. – М.: Музыка, 1976
53. Михеева Л.В. Эдуард Францевич Направник. – М.: Музыка, 1985
54. Москаленко В. До визначення поняття «Музичне мислення» // Українське музикознавство. – Вип.. 28. – К.: НМАУ, 1998
55. Мусин А.Н. Техника дирижирования. – М.: Музыка, 1967
56. Мусин А.Н.. О воспитании дирижера. – Л.: Музыка, 1987
57. Наумов А. Памяти Н.М.Данилина: Письма. Воспоминания. Документы. – М.: Советский композитор, 1987

- 58.Пазовский А. Дирижер и певец. – М.: Музгиз, 1959
- 59.Пазовский А.М. Записки дирижера. –М.: Музыка, 1966
- 60.Рабинович Д. Исполнитель и стиль. – М.: Советский композитор, 1979
- 61.Робинсон П. Караян. –М.: Прогресс, 1981
- 62.Рождественский Г. Дирижерская аппликатура. - М.:Музыка, 1974
- 63.Рожок В. Стефан Турчак (до проблеми творчого методу диригента) //
- 64.Наук.вісник НМАУ імені П.І.Чайковського. Музичне виконавство. – Вип.. 2. – К., 1999
- 65.Скребков С. Гармония в современной музыке: Очерки. – М.: Музыка, 1965
- 66.Теплов Б. Психология музыкальных способностей. – М.: Музгиз, 1960
- 67.Тольба В.С. Проблемы исполнительства // Питання диригентської майстерності. – К.: Музична Україна, 1980
- 68.Тюлин Ю. Учение о музыкальной фактуре и фигурации. – М.: Музыка, 1976
- 69.Хайкин Б. Беседы о дирижерском ремесле. Статьи. –М.: Советский композитор, 1984
- 70.Холопова В.Н. Музыкальный тематизм: Н.-метод. очерк. –М.: Музыка, 1983
- 71.Холопова В.Н. Мелодика: Науч.-метод.очерк. –М.: Музыка, 1984
- 72.Яковлев Е. Проблемы художественного творчества. – М., 1972.